BIJDRAGEN TOT DE KENNIS

DER

GEHEIME GENOOTSCHAPPEN VAN DE CHINEZEN,

BEPAALDELIJK

HET TIÊN-TI-HOEI.

I.

In het nommer van September des vorigen jaars van het "Journal of the Indian Archipelago and Eastern Asia," komt een stukje voor, waarvan ik de mededeeling, na hetgeen de Heer HOFFMANN, in het eerste deel van onze Bijdragen, over het Hemel-Aarde-Verbond der Chinezen geschreven heeft, van belang vond. Uit eene noot van den uitgever vernam ik dat het bedoelde stuk door den Heer T. BRADDELL vertaald was uit de "Hikajat Abdallah ibn Abdel-kader Moensji." De spaarzame aanteekeningen door mij hier bij gevoegd, mogen doen zien in hoever ik van die aanwijzing gebruik gemaakt heb. Het is een voorval uit zijn eigen leven, dat de schrijver van dat werk, de genoemde Abdallah ibn Abdel-kader Moensji, verhaalt:

"Korten tijd nadat de Heer CRAWFURD Resident te Singapore was geworden [1], verspreidde zich het gerucht dat de Chinezen van het Tiên-tí-

AANTEEKENINGEN.

Daar ik meende dat de Engelsche vertaler, die naar het oordeel van den uitgever van het Tijdschrift het stukje zoo "ably and characteristically" vertaald had, dit vrij wat beter zoude gedaan hebben dan ik er toe in staat was, en daar het hier trouwens meer op de zaken dan op de woorden aankwam, heb ik mij aan de Engelsche vertaling gehouden, zonder evenwel het Maleische origineel geheel buiten acht te laten. Eenige aanteekeningen heb ik hier bijgevoegd, die voor den Singapoerschen lezer minder noodig waren dan zij het voor den Hollandschen zijn; andere echter zijn er bij, die ten bewijze kunnen strekken dat eene doorgaande vergelijking met den grondtekst hier en daar wel eenige onnaauwkeurigheid in de vertaling zoude aan het licht brengen.

[1] De Heer CRAWFURD is Resident te Singapore geweest van 1823—1826.

hoeí, die binnen in het eiland gevestigd waren, het voornemen hadden om de stad aan te vallen; want zij waren velen in aantal en werden geteld bij duizenden. Eenigen plantten zwarte peper en gambir en verschillende andere gewassen, maar de meesten waren dieven en roovers en moordenaars. Allen bijna waren zij opiumrookers en erge dobbelaars. Zij woonden diep in het binnenland, tot zelfs aan de andere zijde van het eiland. Zij hadden een opperhoofd, dat vier hoofdlieden onder zich had, ieder met eenen *pangoeloe*, aan welke *pangoeloes* weder een aantal dienaars ondergeschikt waren, die op de zamengezworenen het oog houden en nieuwelingen moesten zoeken om in hun verbond in te lijven. Deze werden door allerlei mishandelingen beangstigd en gedwongen om het bloed te drinken en den eed van geheimhouding af te leggen. Die zich niet goedschiks aan hen verbonden werden gestraft met slagen en opsluiting, en, bleven zij weigerachtig, met den dood.

"Zoo God wil, zal ik een verhaal van hunne handelingen geven, daar ik zelf naar hen toe ben gegaan en met eigen oogen alles gezien heb. Ik maakte kennis met den zoon van eenen Chinees van Malaka, een lid van het genootschap, om door zijne hulp tot het ware inzigt te komen van hunne geheimen, daar ik vernomen had, dat eenige van hunne wetten goed, andere daarentegen zeer onbetamelijk waren.

"Men verspreidde het gerucht dat de Chinezen van het Tiên-tí-hoeí naar de stad zouden komen om die aan te vallen, en de dieven en roovers werden daarop zoo stout, dat rooverijen op klaar lichten dag een gewoon iets waren. Ik vroeg er mijnen vriend naar, en die antwoordde: "Ja, het is "waar, zij zijn voornemens de stad aan te vallen, maar zij zijn nog niet "gereed. Thans hebben zij brieven aan hunne vrienden te Malaka en Poelo "Pinang gezonden om hunne goedkeuring en medewerking te vragen, en "daarom is de zaak nog uitgesteld. Maar, mijn vriend! verhaal dit aan "niemand, daar ik mij met een eed tot geheimhouding verpligt heb en "mijn hoofdman mij zeker zou ter dood laten brengen, wanneer hij vernam "dat ik u dit ontdekt had." Ik zwoer het geheim te zullen bewaren, ten einde nader omtrent hun eigenlijk doel te worden ingelicht; want van kinds af had ik wel van het Tiên-tí-hoeí hooren spreken, maar ik was nooit in staat geweest om eenige voldoende berigten daaromtrent te kunnen opzamelen; de een verhaalde mij dus, de ander weer anders, zoodat ik nu

verlangend was het ware te vernemen. Ik zeide tot mijnen vriend: "Baba[1]! "waar is de plaats der zamenkomst?" Hij antwoordde: "Heel ver in het "binnenland op eene plaats die Toea tangling[2] heet." Ik vroeg hem, hoevelen er tot het verbond behoorden? Hij zeide: "Te Singapore, stad en "omstreken, zijn er omstreeks 8000; anderen zijn er te Malaka, Soengei "Oedjong, Lokat, Linggi en Poelo Pinang, allen van dezelfde vereeniging." Ik zeide: "Ik zoude die plaats wel willen gaan zien; zou dat kunnen?" Hij lachte en zeide toen: "Waarvoor zou het dienen dat Intjé Abdallah zoo "ver ging? Zijt gij niet bang om vermoord te worden?" Ik hernam: "Ik "wensch alleen er heen te gaan om te zien; gaat gij dood, dan ik ook." Hij hervatte daarop: "'t Is goed! wacht dan nog drie dagen, dan moet "ik er heen, omdat er vijf nieuwelingen moeten aangenomen worden, en gij "zult dan eene gelegenheid hebben om de gebruikelijke plegtigheden bij zulk "eene aanneming te zien. Maar wij moeten er den geheelen nacht blijven en "zullen eerst den anderen morgen naar stad terug keeren." Toen ik dit hoorde rees er eene gedachte bij mij op. Hoe kan ik dezen man vertrouwen, die opium rookt? Hoe zal het zijn indien mij iets overkomt, want ik ga uit vrijen wil daarheen? Dat alles vervulde mijnen geest, schoon ik met den mond vaardig genoeg antwoordde: "Heel goed, ik ga meê" en de gelegenheid gretig aangreep om mijne nieuwsgierigheid te voldoen. Daar ik echter verscheidene achtingswaardige vrienden onder de Chinesche kooplieden in de stad had, zoo deelde ik hun mijn voornemen mede om naar het binnenland te gaan en daar het verblijf der Chinezen van het verbond te gaan zien en hunne plegtigheden bij te wonen. Zij zeiden: "De menschen hebben tegenwoordig "ontzag voor die lieden; wanneer gij gedood wordt, wien zullen wij er voor "aanhouden?" Op het hooren van dit zeggen begon mijn hart te kloppen,

---

[1] *Baba* is een titel waarmeê men de Chinezen aanspreekt, gelijk *Intjé* voor fatsoenlijke Maleijers gebruikt wordt. Het oorspronkelijk Maleisch heeft steeds, bij verkorting, *Intjé Doelah.*

[2] De ligging der plaatsjes in de nabijheid van Singapore, blijkt genoegzaam uit den tekst. *Soengei Oedjong* is een staatje in het binnenland van het Maleische schiereiland, *Lokat* (لوكت, NEWBOLD noemt het *Lukut*) is eene plaats, waar vele tinmijnen zijn, in het rijkje *Salangor*, *Linggi* (de Engelsche vertaler heeft verkeerdelijk *Lingga*), is de hoofdplaats van Soengei Oedjong.

maar ik antwoordde: "Waarom zouden zij mij dooden? wat zouden zij bij "mij vinden?" Zij zeiden daarop: "Roep den man hier, die met u gaan "zal, dat wij dien spreken!" Ik ging heen om den man te roepen, en toen hij kwam zeiden mijne vrienden tot hem: "Gaat Intjé ABDALLAH met u naar "Tangling besar?" Hij antwoordde: "Ja!" waarop mijn vriend hem toevoegde: "Pas dan wel op, want wanneer hem iets overkomt zullen wij er "u voor vinden!" Hij hernam: "Wees niet ongerust, sterf ik dan zal hij "ook sterven; anders niet."

"Twee dagen later, op een Zaturdag morgen, te 5 uur, kwam mijn vriend mij roepen, zeggende: "Ik heb brood, suiker en pisangs meegenomen, "dan kan Intjé onderweg wat gebruiken." Ik beval mij aan in Gods bescherming en ging op weg. Ik had eene oude versletene broek aan, een oud stuk doek om mijn schouders te dekken en een versleten hoofddoek om het hoofd. Ik had een ropij aan duiten in mijn zak, een klein mes, een penceel[1] en een vel papier. Wij waren met ons zessen, vijf Chinezen en ik. Wij volgden niet den gewonen weg, maar gingen langs bijwegen, over boomstammen en dwars door het water of door moerassen. Ik vroeg mijnen vriend, waarom zij den weg niet beter maakten, dat zij met meer gemak op die plaats konden komen? Hij lachte en zeide: "Wel, als de weg goed "was zoude iedereen er langs gaan — policiedienaars, sipahi's[2] en Europe-"anen; zoodat, als er de een of andere zijn mogt die verkeerd wilde, "hij al heel spoedig zoude opgevat zijn." Toen ik dat hoorde, zag ik terstond hunne schranderheid in, omdat het nuttig voor hen is dat de policie er tegen opzie om naar hunne vergaderplaats te gaan. Wij zagen den geheelen weg langs troepjes Chinezen, komende en gaande, maar ik bemerkte dat mijn vriend ze allen kende. Ik vroeg hem er naar, toen ik dit zag. Hij lachte en zeide: "Weet gij niet, Intjé ABDALLAH dat ik een rang-"hebbende ben bij het verbond?" Toen ik dit hoorde klopte mijn hart, daar ik mij nu in het hoofd begon te halen dat hij welligt van zins was

[1] Het penceel (قنسيل) hier bedoeld zal waarschijnlijk eene pen zijn van de zwarte, haarachtige stof die aan den stam van den arengpalm groeit, en waarvan de grovere deelen door de Maleijers tot schrijfpennen gebruikt worden.

[2] De inlandsche soldaten, sipahi's, worden in den tekst سوفي genoemd. Zonder den vertaler weet ik niet of ik uitgevonden had dat deze onder dit woord verstaan worden.

mij te verraden en mij in het verbond in te lijven. Ik hield deze gedachte echter voor mij, daar ik wenschte het geheim te ontdekken. Onder het voortwandelen vroeg ik hem evenwel, alsof dit mij bij toeval zoo inviel, of ook anderen dan Chinezen konden opgenomen worden? Hij antwoordde: "Hoe zou dit kunnen? zij zouden immers zeker het geheim doen uitlekken? "Daarenboven, als Maleijers of andere Mohammedanen toegelaten werden, "zouden zij immers nog niet in onzen God gelooven, en geen sterke dranken "noch bloed kunnen drinken?" Door deze woorden werden mijne kwade vermoedens gestild.

"Een oogenblik later zeide mijn vriend: "Intjé ABDALLAH! Gij lijkt wel "een weinig een gek! praat toch zooveel niet en houd u stil! wij zullen "spoedig zijn waar wij wezen moeten. Neem dit pakje en het zonnescherm, "dan kan ik zeggen dat gij een arme Maleijer zijt, met wien ik hierheen "ben komen wandelen." Ik antwoordde: "Zeer goed." Het was toen na twaalven en wij hadden de plaats onzer bestemming nog niet bereikt. Ik was hongerig en zeide tot mijnen vriend: "Ik heb honger, laten wij wat "brood eten, wij zijn digt bij een Chineschen tuin, daar wij stil kunnen "houden om ons wat te versterken." Wij gingen voort en kwamen aan eene gambir-plantaadje. Toen wij naderden, vlogen er omstreeks tien honden op ons af om ons te bijten. Mijn vriend riep om den eigenaar, die daarop naar buiten kwam en ons verzocht binnen te treden. De huisgenooten verzamelden zich om ons heen, en op het zien van mijn persoon vroegen zij mijnen vriend, wie ik was? Hij zeide: "Deze is een vreemdeling, dien ik "onderweg ben tegengekomen en meêgenomen heb; het is een bedelaar die "op aalmoezen uit is." Zij gaven mij toen eenige komkommers en gerooste oebies, die ik, in de schaduw van een' tjampada-boom gezeten, opat, terwijl mijn vriend heengegaan was om met het huisgezin wat te gebruiken. Al etende bespeurde ik eene menigte wapenen, die langs de zijden van het huis stonden en klaar waren om gebruikt te worden. Ik telde tien groote schilden, drie ijzeren drietanden, omstreeks twintig korte zwaarden, zes of zeven zwaarden met lange handvatsels, met nog een aantal geweren. Voorts zag ik zes of zeven Europesche broeken, opgevouwen als kwamen zij zoo van den wasscher. Op het zien van die broeken sloeg mij het hart, daar ik bedacht dat zij van den een of anderen Europeschen heer

moesten gestolen zijn. Ik zag en onthield al deze dingen, maar achtte het geraden om een uiterlijk van onnozelheid aan te nemen, als zag ik niets. Toen wenschte ik te drinken en maakte een teeken door mijne hand aan den mond te brengen. Zij bragten mij water in eene kom; maar die kom was zoo verschrikkelijk vuil en stonk zoo sterk naar arak, dat ik niet drinken kon. Daarop kwamen de Chinezen om mij heen staan, eenige onderzochten mijn hoofddoek, andere vatteden mij bij den baard, en ik leed dat alles geduldig, schoon zeer beangst, daar mijn vriend nog bezig was met eten. Spoedig had hij echter gedaan en gingen wij weer op marsch, en om 4 uur in den namiddag bereikten wij de plaats onzer bestemming.

"Er waren daar drie loodsen. De eene was een dertig vadem lang en vol volk. Dit gebouw genaderd, zeide mijn vriend: "Intjé ABDALLAH! "wees nu heel stil en houd u dom!" Weldra begonnen er een twintigtal honden tegen ons te blaffen. Ik was bang op het zien van zulk eene menigte honden bij elkaêr, maar mijn vriend riep het volk in de loods toe, waarvan er toen eenige naar buiten kwamen en de honden tot stilte bragten. De loods was omringd met eene gracht, ongeveer drie vadem breed, en daarover heen lag eene brug, die zoo gemaakt was, dat zij konde weggenomen worden; waardoor de menschen belet werden om zonder vergunning binnen te komen. Toen men mijnen vriend gewaar werd bragten drie man de brug en leiden die over de gracht, zoodat wij er over konden gaan. Aan de overzijde gekomen waren daar twee of drie bedekte kuilen, van herkenningsteekens voorzien; wie echter die teekens niet kende viel in de kuil. Deze kuilen waren ongeveer drie vadem diep. Er lagen ligte teenen ramen over heen met drooge pisangbladeren, en daarover weer graszoden, zoodat zij volstrekt niet van den grond er om heen te onderscheiden waren. Eenige lieden kwamen daarop en geleidden ons in de loods. Van binnen zag ik regts en links honderde lampen en menschen die opium rookten. Rondom het gebouw lagen hoopen stokken met punten en binnen in stonden wapenen. De stokken dienden om op den vijand te werpen. Ook was er overvloed van zwaarden en schilden; andere stokken, van een' vadem lengte en in eene punt uitloopende, als speeren, stonden in bundels tegen de wanden.

"Ik vroeg zachtjes aan mijn' vriend: "Is dit de plaats?" Hij antwoordde: "Ja, dit is ééne plaats. Er zijn vijf of zes andere, grooter dan deze en

"nog verder het eiland in, maar deze nacht zal de menigte hier vergade-"ren, daar dit de plaats is waar de nieuwe leden worden aangenomen, en "Intjé ABDALLAH zal in de gelegenheid zijn van de plegtigheid te zien, "daar zij er juist vijf magtig zijn geworden, die zij van plan zijn dezen "avond in te wijden; want de Hoeí's van Singapore zijn zeer stout en on-"dernemend in het dwingen van menschen om tot hun verbond toe te tre-"den." Ik vroeg daarop: "Waar zullen wij van avond blijven?" Hij zeide: "Ik zal een plaatsje zien te krijgen in de kamer van een' vriend aan de "eene kant van het gebouw."

"In den avond werd er eene trom geslagen, waarvan men het geluid op verren afstand kon hooren, en weldra begon de menigte zich te verzamelen. Naar mijne gedachte waren er vijf of zeshonderd man te gelijkertijd in de loods bijeen, en van deze waren er geen twintig, die geen opium rookten. Toen zij allen bijeen waren was er een leven in het huis als van een' veldslag. Op dat oogenblik nam mijn vriend mij mede naar de kamer op zijde, daar een gordijn voor hing en die den secretaris toebehoorde. Hier bleef ik heel rustig. Mijn vriend bragt mij wat rijst op een pisangblad, een gekookte oebi en twee pisangs. Ik at er van om 's nachts niet hongerig te worden. Een oogenblik daarna kwam mijn vriend terug en zeide: "Zit "hier nu stil; daar is een gat waar gij door heen kunt zien, en pas nu "goed op, daar de menschen spoedig allen verzameld zullen zijn." Ik vroeg hem om bij mij te komen zitten, maar hij zeide: "Vrees niet! ik bekleed "een' rang in de vergadering; hoe kan ik mij onttrekken aan de pligt, die "mij hier heen riep? Nu en dan zal ik eens naar u komen zien, maar "maak u niet ongerust! niemand zal het wagen u overlast aan te doen." Ik zeide: "Heel goed!"

"Omstreeks 7 uur waren allen vergaderd en begonnen zij te eten en sterke dranken te drinken, hetgeen zij deden met een rumoer als van een' veldslag. Dit was zoo wat in een uur afgeloopen en daarop begonnen zij op trommen te slaan, dat een geweldig leven maakte. Toen schaarden zij zich allen in orde, tegen een afgodsbeeld over; maar ik maakte de opmerking, dat zij er allen in hun gezigt zoo rood uitzagen als boenga[1] raja, zoo dron-

De weinige namen van boomen en vruchten, die in dit stukje voorkomen, zijn bekend

ken waren ze. Onder hen was er een opperhoofd, gezeten op een verheven gestoelte, met twee mannen aan zijne regter, en twee aan zijne linkerhand. Na hem kwamen acht mannen met bloote zwaarden, die zich regt en links stelden. Daarna kwam een man, die papier voor het beeld brandde. Na hem kwamen er weer acht mannen met bloote zwaarden, die iemand in hun midden hadden met loshangende haren en zonder opperkleed, daar hij slechts eene broek aan had. Deze man, voor het opperhoofd gekomen, boog zich neder tot zijn hoofd den grond raakte, waarop de gewapende lieden van de regter en de linkerzijde onder luid geschreeuw toetraden en hem hunne zwaarden op den nek leiden, in welken stand zij eenige oogenblikken stilzwijgend volharden, toen er iemand den candidaat ter zijde trad en het opperhoofd in de Chinesche taal de volgende vragen tot hem rigtte (die later op mijn verzoek voor mij vertaald werden): — "Wie zijt gij "en van waar komt gij? Wie zijn uw vader en uwe moeder? Leven zij "nog of zijn zij dood?" Deze vragen werden den candidaat uitgelegd door den man, die hem ter zijde stond, en werden op de volgende wijze beantwoord: "Ik ben die en die, daar en daar van daan, en mijn vader en "moeder zijn beide dood." Zelfs al leefden zijne ouders nog zou hij verpligt zijn te zeggen dat zij dood waren, omdat niemand, wiens vader en moeder in leven zijn, in het verbond kan worden toegelaten, daar al de ingewijden als afgestorven zijn van de wereld en hunne betrekkingen. Het opperhoofd zeide daarop: "Wilt gij zweren dat uw vader en moeder dood zijn?" Hij antwoordde: "Ik wil," en deed den eed, door papier te branden voor het offerbeeld, te gelijkertijd zeggende: "Mijn vader en mijne moeder zijn dood." Het opperhoofd sprak verder: "Waartoe zijt gij hier gekomen?" Antwoord: "Ik wil lid worden van het Tiēn-tí-hoeí [1]." Dit woord beteekent *hemel*, *aarde* en *bondgenootschap*.

---

genoeg: alleen van de *boenga raja* zoude ik gaarne wat meer willen weten, dan dat, hetgeen uit den tekst schijnt te blijken, de bloem *hoogrood* is.

[1] De Maleische tekst geeft hier de uitspraak van تينتوى — gelijk er doorgaans staat — door plaatsing der vokalen, zeer goed op als تِيَنْ تِيْ هُوِيْ. Nogtans spreekt de vertaler die woorden uit: "Tan tae hoey." Ook vertaalt hij فرسكتوان eenvoudig door "man."

"Daarna zeide het opperhoofd: "Gij verraadt ons, uwe gedachten zijn an-"ders dan uwe woorden." Andwoord: "Ik wil zweren dat ik ter goeder "trouw ben." — "Zweer dan," — waarop de candidaat het papier nemende het verbrandde onder herhaling zijner verzekering. Het opperhoofd zeide toen wederom: "Zijt gij bekend met de wetten des verbonds?" Hij antwoordde: "Ja! en ik weet dat ik eenen eed zal moeten doen en bloed drin-"ken." Toen zeide het opperhoofd iets, waarop het volgende antwoord gegeven werd: "Ik beloof dat ik aan niemand de geheimen dezer vereeniging "zal openbaren, op straffe des doods." Het opperhoofd vroeg: "In waar-"heid?" Hij antwoordde: "In waarheid!" Toen werd er eene kom met arak en een weinig bloed van elk der leden van het verbond er in gebragt, en, met een mes er bij, voor het afgodsbeeld gezet. De kandidaat, het mes opvattende, maakte eene kleine snede in zijnen vinger, waaruit hij een weinig bloed in de kom deed druppelen. Het opperhoofd zeide toen: "Drink "in de tegenwoordigheid van Datoe Peking[1]." De kandidaat dronk een kleine kopvol, en het opperhoofd en alle zamengezworenen deden hetzelfde, ieder op zijne beurt. Het opperhoofd zeide daarop: "Ga morgen naar onzen "secretaris en vraag hem om het boek. In dat boek zult gij al onze wetten "en geheime teekenen vinden. Gij zult er één' dollar voor betalen." Toen rees het opperhoofd overeind en hief zelf den kandidaat uit zijne gebogene houding op, en deze, thans ingewijd, kon plaats gaan nemen te midden van hen, die hem een oogenblik te voren als hunnen vijand zouden hebben beschouwd.

"Op deze wijs werden vier leden toegelaten, terwijl ik gedurende de plegtigheid alles op papier bragt wat ik zag gebeuren. Mijn vriend kwam nu naar mij zien, en gevraagd hebbende of ik voldaan was, verwijderde hij zich weder. Nadat deze vier aangenomen waren bragten zij een' man, dien de handen met een touw vastgebonden waren, plaatsten hem voor het opperhoofd en bevalen hem zich voor het opperhoofd neder te buigen. Maar hij bleef regt overeind staan. Toen kwam er een die hem tien of twintig slagen met een bamboes gaf, waarna hij gevraagd werd of hij zich bij de

---

[1] Kan hiermeê ook de *Keizer van China* bedoeld worden, vertegenwoordigd door dat beeld? *het opperhoofd* (datoe) *van* (of *te*) *Peking?*

vereeniging wilde voegen? doch hij bewaarde het stilzwijgen. De vraag werd drie, vier malen herhaald, zonder dat hij antwoord gaf. Het opperhoofd gaf een teeken aan hen die daar met de bloote zwaarden stonden; zij traden vooruit en maakten eene beweging als of zij op het punt waren van hem het hoofd af te slaan. Ik dacht, inderdaad, dat hij gedood werd, maar het opperhoofd gaf bevel, dat zij op zouden houden en herhaalde nogmaals zijne vraag, of hij lid van het verbond wilde worden? Hij bleef weigerachtig. Daarop gelastte het opperhoofd dat men hem uitgestrekt op den grond zoude leggen, en er kwamen twee mannen die hem met bamboesen op den rug sloegen. Hij gilde het uit van pijn [1], maar, weder gevraagd zijnde, weigerde hij op nieuw, waarop het opperhoofd zeide: "Laat hij "morgen ochtend ter dood gebragt worden." Zij sloten hem dien nacht op en den volgenden morgen werd hij gedood, omdat hij onwillig geweest was om zich met hen te verbinden. Hoevele tientallen mogen er zoo niet zijn vermoord geworden! Zulke lieden werden 's nachts, in de stad, met geweld opgepakt en om het aantal leden te vermeerderen gedwongen zich aan de vereeniging aan te sluiten; en wanneer een hunner het wagen mogt om de geheimen te openbaren, werd hij zonder genade om het leven gebragt. Zij konden niet ontvlugten, want waar zij zich heen begaven, als er maar leden des verbonds waren, werden zij gedood.

"Elk lid ontvangt bij zijne aanneming een boek, waarin de wetten, verordeningen en geheime teekenen opgeschreven zijn en de wijze waarop zij elkander kunnen herkennen in het eten of de verschillende manieren van kleederen te dragen; zoodat, wanneer iemand ergens in eene streek als vreemdeling komt, hij zich gemakkelijk aan de broeders kan kenbaar maken. Maar ik heb niet noodig hier over thans uit te weiden.

"Toen alles, wat ik hier beschreven heb, was afgeloopen, was het twee uur in den morgen. Men blies toen op een bamboes, en de menigte verspreidde zich, eenigen om opium te rooken, anderen om te slapen, ter-

[1] De Engelsche vertaler heeft: "This beating frightened him greatly (Abdullah's illustration not translatable)." Ik meende wonder wat in den tekst te zullen vinden. Er staat volstrekt niets anders dan: مک منجريتله اى سبب کساکيتن. dat ik in mijne vertaling heb terug gegeven.

wijl anderen naar de stad gingen om te rooven. Mijn vriend was welhaast bij mij om te zien hoe ik het had, en vroeg mij of ik niet was gaan slapen? "Neen," zeide ik: "ik voel geen slaap," maar God alleen weet hoe beangst ik was. Mijn vriend ging naast mij zitten en verklaarde mij alles wat er gebeurd was. Hij verhaalde mij verder dat er twee honderd man naar stad waren gegaan om voedsel te zoeken (te rooven). Op het hooren hiervan vermeerderde mijn angst, mijn hart klopte, en ik verlangde naar het daglicht om deze ongeluksplaats te kunnen verlaten, waar ik in gestadige vrees bleef vertoeven. Buiten de kamer van het huis, daar ik mij in bevond, was het opgepropt met Chinezen, die bezig waren met dobbelen, en twee of drie malen ontstonden er ernstige geschillen onder hen. Ik zeide tot mijnen vriend: "Het zou beter zijn als wij morgen vroeg voor "het aanbreken van den dag maar optrokken." Hij antwoordde: "Heel "best."

"Terwijl ik daar zoo zat, was het mij alsof mijne oogen uit hunne kassen wilden schieten; daarom wierp ik mij op een bed. Later, tegen 4 uur, hoorde ik een leven, dat van het volk dat buiten stond scheen te komen, en wekte ik mijnen vriend, dien ik vroeg, wat daar voor een leven was? Hij zeide: "Houd u stil, Intjé! dat is het volk, dat van nacht naar stad "geweest is; die zijn nu terug gekomen." Dit hoorende, kreeg ik een gevoel alsof ik van angst zou sterven en ik bad dat de dag mogt aanbreken. Kort daarna begon het lichter te worden. Ik wekte mijnen vriend, maar deze deed niet de minste moeite om op te staan. "Wacht nog een oogen-"blik!" zeide hij. "Neen," hernam ik, "dit is een goede tijd voor ons "om te vertrekken, laat ons gaan voor de zon opkomt." Hij stond eindelijk op en zeide: "Eerst zullen wij wat eten." "Neen," zeide ik, "wij "kunnen in den gambir-tuin van den Chinees eten, waar wij gisteren ge-"rust hebben;" want ik was al te verlangend om deze verschrikkelijke plaats te verlaten. Mijn vriend ging toen heen om zijn opperhoofd te zien, maar ik weet niet wat zij in hunne korte zamenspraak behandelden. Toen hij terug kwam vroeg ik hem, waarover hij gesproken had? Hij zeide: "Och! "het was niets." Dit was het eenige dat hij voor mij geheim hield; al het overige verklaarde hij mij en vertaalde hij voor mij, zoo als ik het hierboven heb opgeschreven.

"Wij aanvaardden daarop de terugreis en mijn vriend zeide tot mij: "Weet "gij wel, Intjé ABDALLAH, dat alle lieden, die van nacht naar stad zijn "gegaan, hunne gezigten zwart gemaakt hadden?" Ik zeide: "Waarom deden "zij dat?" Hij antwoordde: "Om niet bekend te worden." "Wiens huis "hebben zij geplunderd en wat hebben ze gekregen?" "Gij maaktet zulk "eene haast om weg te komen," zeide hij, "dat ik geen tijd had om er "naar te vernemen; buitendien was al het volk in slaap." Ik dacht bij mij zelven, o God! wanneer zullen wij weer t'huis zijn! Ik kan niet uitdrukken, hoe zeer ik berouw had van dien togt te hebben ondernomen; maar wat kon ik er nu meer aan doen, de zaak lag er toe! Wij wandelden en bereikten tegen elf uur de plantaadje van den Chinees, waar wij een oogenblik vertoefden en toen weer opstapten. Wat den weg betreft, dien wij gingen, daarvan kan ik niets schrijven, ik mag er zelfs niet aan denken. Ik heb in mijn geheele leven zulk een slechten weg niet gezien. Soms zakte ik tot mijne knieën in den modder, en ik viel zes of zeven maal; mijn vriend was niet gelukkiger. Ik kon maar niet begrijpen hoe die roovers, die midden in den nacht, in stikdonker, dezen weg heen en terug gaan, er met mogelijkheid langs komen. God alleen weet hoe zij het aanleggen [1]! Ik dacht bij mij zelven dat ik met alle plezier tien dollars wilde geven om oogenblikkelijk in stad gebragt te zijn. Zoo gingen wij voort tot 3 uur, toen wij, door Gods hulp, behouden, schoon hongerig en vermoeid, in stad terugkwamen.

"Waarlijk vernam ik, in stad gekomen, dat omtrent twee honderd Chi-

---

[1] Vooral ook, om in twee uur heen en weer van die plaats naar stad te gaan en daar nog een huis uit te plunderen, terwijl ABDALLAH met zijn geleider van 5 uur 's morgens tot 's namiddags 4 uur bezig was geweest om er te komen, en van 's morgens 4 tot 's namiddags 3 uur om van daar weer naar stad te gaan. Nu is de grootste afstand dien men van de stad op het eiland Singapore kan afleggen, acht Engelsche mijlen, namelijk tot aan de westkust. Anders is de kust nergens verder dan zeven mijlen, zoodat de grootstmogelijke afstand van Toea Tangling — want ik vind de plaats op mijne kaart niet aangeteekend — niet meer dan een paar uren gaans is, in regte lijn. — Ik kan niet ontkennen dat de tijdrekening hier een vreemd licht over het gansche verhaal komt werpen, en er eenige verdenking rijst dat 's mans angst hem meer onnaauwkeurigheden heeft kunnen doen begaan, dan die vergissing in den tijd.

nezen, den vorigen nacht, gewapend, met zwarte gezigten en met damartoortsen, als in eene processie, op Kampong Glam waren aangevallen. Zij hadden het huis van den roomsch-katholieken priester geplunderd. Niemand was er buiten dezen in huis geweest, dan de kok. De roovers hadden zich verdeeld en terwijl eenigen van voren en van achteren post vatteden, waren anderen het huis binnen gegaan. Zij vonden den priester slapende. Een man hield daarop zijne handen en voeten vast, twee anderen zetten hem den sabel op de keel en vroegen: "Waar zijn de sleutels van "de kist?" De priester wees hun de plaats waar de sleutels lagen. Zij openden de kist en namen er alles uit wat hij bezat, eene menigte geld en zijne klederen. Toen zij klaar waren bliezen zij die in de straat op de wacht stonden op een bamboes, en allen keerden daarop naar het binnenland terug, behalve zij die den priester vasthielden. Deze bleven tot hunne kameraden een eind weg waren, waarop ook zij volgden.

"Nadat ik terug gekeerd was kon ik mij niet onthouden van aangifte te doen bij het Gouvernement van hetgeen ik gezien en gehoord had. Ik begaf mij derhalve tot den Heer CRAWFURD en verhaalde hem alles, wat ik hier boven medegedeeld heb. Toen hij het hoorde was hij zeer verbaasd en zeide: "Hoe kwaamt gij op de gedachte om uw leven aan zulk een ge-"vaar bloot te stellen? Het is een wonder dat gij niet gedood zijt." Ik zeide: "Had ik zoo niet gedaan, dan was men nooit iets zekers te weten "gekomen, daar er verschillende verhalen loopen over het Tiên-tí-hoeí. Nu "ik echter zelf die zaken gezien heb, kan er geene onzekerheid meer be-"staan." "Dat is zeer waar," hernam hij, "de Europeanen denken er juist "zoo over." Verder zeide hij: "Er is dus van nacht bij den roomsch-ka-"tholieken priester te Kampong Glam ingebroken?" "Ja!" zeide ik, "maar "hoe is het mogelijk, dat gij daar zoo stil bij blijft? Een volgende keer "kan uw eigen huis overrompeld worden." "Dat is waar," hervatte hij: "maar, mij dunkt, de weg is te moeijelijk om lieden uit te zenden om "die roovers te vatten, en daarom zal ik wachten tot ik een goeden weg "gemaakt heb; maar ik zal een' constabel met eenige policie-agenten uit-"zenden om hen in het oog te houden." Ik zeide: "Dat is goed zoo, "want als gij u stil houdt, zullen zij nog maar des te stouter worden." Daarop maakte ik mijn compliment en verliet hem; hij ging naar het bu-

reau van policie, en ik naar huis. 's Avonds vernam ik, dat de Heer CRAWFURD last gegeven had dat twee constabels met twaalf man, gewapend met zwaarden, geweren, pistolen en eenigen met hunne krissen, het land in zouden gaan om onderzoek te doen, en, zoo mogelijk, het goed van den priester te herkrijgen. Zij trokken uit en halverweg gekomen, bij het huis van den Chinees, waar wij halt gemaakt hadden om ons te ververschen, vonden zij eenen Chinees, die pas wakker was geworden, met het gezigt met asch zwart gemaakt, en die juist de asch wilde gaan afwasschen. Zij namen hem in verzekerde bewaring en bragten hem naar de stad. Toen hij aan het bureau van policie gebragt was gaf hij voor doof te zijn en weigerde om op eenige vraag te antwoorden; dien ten gevolge werd hij laat in den namiddag terug gezonden en in de gevangenis gezet van Teloek Aër. Ongeveer te twee uur van den volgenden morgen kwamen zijne vrienden, ten getale van twee of drie honderd, braken de gevangenis open en verlosten hem. Eenigen van de bende hielden aan de deur, anderen op straat de wacht. Alle soldaten die op wacht stonden liepen weg om hun leven te redden. De dienstdoende constabel ontsnapte door een van de bovenramen. De gevangenis werd opengebroken en de gevangene door zijne vrienden medegenomen. Te gelijkertijd gingen de constabel en de soldaten naar het policiebureau, werden gemonsterd en bleken allen present te zijn.

"Toen dit laatste nieuws bekend werd, was men te Singapore nog meer bevreesd. Iedereen was 's nachts bezig met zijn huis te bewaken en niemand durfde naar buiten te gaan. In dien tijd vernam men voor het eerst dat er eene nachtwacht te Singapore zoude opgerigt worden.

"Na een dag of twee drie, kwamen de Chinezen van het verbond weer naar stad en vielen aan op Kampong Dobi, digt bij Kampong Glam [1]. Er waren twee of drie honderd met fakkels en wapenen. Toen de soldaat, die daar geposteerd was, dit zag, zettede hij het op een loopen. Dertig of veertig gewapende roovers werden, om de wacht te houden, aan de einden der straten

[1] In het Engelsch staat: "attacked the Dhoby Ghat and Campong Glam." In een Maleisch land kwam mij die naam *Dhoby Ghat* wat vreemd voor. En wat staat er nu in het Maleisch? — تورنله د كمڤڠ دوبى دكت دڠن كمڤڠ ڬلم (di kampong Dobi dekat dengan kampong Glam)!!

gesteld, waarop de overigen de huisdeuren begonnen open te breken en de eigendommen der bewoners bij elkaar te zamelen; ook kleederen die aan hen te wasschen gegeven waren, namen zij mede. De eigenaars der huizen werden aan palen gebonden en gedwongen de sleutels hunner kisten over te geven. Alles wat het wegnemen waard was haalden zij er uit, en geen buurman had den moed zijne deur te openen, om te zien wat dat leven beduidde. Een was er, die dė deur opende, maar met een werden twee van zijne vingers afgekapt; zoodat hij ze spoedig weer digt trok en zich, hoogst bevreesd, voortaan stil hield. De roovers koozen enkele huizen uit en gingen de andere voorbij. Zij deden, inderdaad, geheel wat zij wilden. Eenigen tijd daarna sloegen die op wacht stonden alarm, waarop allen terug trokken, behalve die aan de deuren geposteerd waren; waar er drie stonden lieten zij er eenen, waar er vier waren, twee achter. Toen de groote hoop een eind ver weg was bliezen zij weer op hunne bamboezen, waarop er slechts een man bij iedere deur achterbleef, die eindelijk, bij een herhaald sein, ook wegliep. De bewoners, bemerkende dat alles in rust en er buiten geen gejoel van menschen meer te vernemen was, begonnen, doch niet zonder groote vrees en de uiterste voorzigtigheid, de deuren een weinig open te maken en de bouten er af te nemen, denkende dat als er nog enkele roovers zijn mogten, zij dit wel voelen zouden; toen zij echter niet gehinderd werden, was er een die het eindelijk waagde om op straat te komen, waarop hij een geschreeuw aanhief, dat alle anderen met fakkels en wapenen naar buiten deed komen. Eerst begaven zij zich naar de huizen die geplunderd waren, waar zij de eigenaars aan palen gebonden en al hun goed in de rondte verspreid zagen liggen. Alle kisten waren open en alles lag in eene onbeschrijfelijke wanorde dooreen. Zij maakten de menschen los en geraakten in rep en roer. Toen eerst kwamen de soldaten; zij stelden zich aan alsof zij onderzoek moesten doen; maar God weet het! zij waren allen zoo beangst, dat zij wenschten dat zij niet geboren waren [1].

[1] Hier was de boven bl. 136 n. [1] aangehaalde parenthese beter te pas gekomen. Toch is de uitdrukking zeer eigenaardig: تتاڤيڽ كتاكوتنڽ ايت الله جوڬ يڠ تاو راساڽ اي هندق ماسق كدالم ڤروت ايبوڽ ڤول zij wenschten weêr in de moederschoot terug te keeren.

"Zoo bleven de zaken voortduren. Nu eens gebeurden er elken nacht rooverijen, dan weder om de andere nacht, tot ongeveer eene week later het kanon, dat dagelijks 's morgens te 5 en 's avonds te 8 uur werd afgeschoten, weg was. Het verdween op een wonderlijke wijze. In dien tijd stond het, even als tegenwoordig, aan het strand tegenover de Engelsche kerk. Er was een sipahi bij geplaatst om het te bewaken, die met een geweer gewapend was en geregeld werd afgelost. Kanon, sipahi en geweer raakten weg zonder dat iemand er tot de huidigen dag iets meer van vernomen heeft. Velen waren van meening dat dit ook het werk was van de Chinezen van het Tiên-tí-hoeí.

"Omstreeks veertien dagen later was er eene groote Siamesche wangkang, die naar de haven zeilde, maar om de harde tegenwind buiten, te Tandjoeng Katong, moest ankeren. Eens op een' nacht kwamen die van het Tiên-tí-hoeí in grooten getale en in eene menigte booten aan boord van de wangkang, waar zij het scheepsvolk aanvielen en er velen van vermoorden, terwijl de overigen in zee sprongen. De roovers gaarden toen alles wat draagbaar was bijéén, laadden hunne booten zoo veel als mogelijk en gingen achter het eiland Singapore om weder huiswaarts. Slechts vier van het scheepsvolk van die in het water gesprongen waren, werden gered. Aan wal gekomen, begaven zij zich regelregt naar het bureau von policie om eene aanklagt in te dienen. De beambte zond eenige manschappen naar de wangkang om onderzoek te doen naar de waarheid van hun verslag. Zij kwamen, en waarlijk, daar vonden zij zes of zeven lijken met houwen en steken en reeds in ontbinding. Ook het schip was geheel bezoedeld van bloed en de lading lag in groote verwarring door een; de kisten waren alle opengebroken en de inhoud was er uit. De wangkang werd op hooger last in de haven gebragt en aan eene wacht van soldaten toevertrouwd. Daarna begon men onderzoek te doen en te beproeven of men de roovers op het spoor kon komen, maar hoe zij ook eene geheele maand lang naar hartelust zochten, in welken tijd de wangkang steeds in bewaring bleef, zij konden maar geen spoor vinden; toen stelden zij het vaartuig weer in handen van de geredden.

"Ik zal niet verder uitweiden over het gedrag der Chinezen van het Tiên-tí-hoeí te Singapore. Zij waren uiterst losbandig en deden wat hun

behaagde, zonder acht te slaan op welvoegelijkheid of beschaafde manieren. Hoeveel menschen levens hebben zij opgeofferd, hoeveel eigendommen zich onregtvaardig toegeëigend! Honderde huizen hebben zij geplunderd, waarvan ik niet gesproken heb. Voorwaar ik heb slechts een zeer gering denkbeeld gegeven van hetgeen, zij hebben uitgevoerd. Niettegenstaande dat hielden de aanzienlijke mannen, die het land regeerden, zich stil. Te vreden met hunne avondtoertjes, hunne welvoorziene tafels, hunne fraai verlichte huizen en hunne jaarwedden van vele duizende dollars elke maand, lieten zij de Chinezen vrij om een Engelsch land te onderdrukken. Op zulk eene wijs raken de schatten der Compagnie aan een eind met het betalen van jaarwedden! Ik weet van andere plaatsen, van Maleische, Arabische, Chinesche en andere, dat er roovers, dieven en moordenaars zijn, maar te dier tijde was het te Singapore, eene Engelsche vestiging, aan de Chinezen geoorloofd om het bestuur in eigen handen te nemen en te rooven en moorden, gelijk het hun behaagde.

"'s Morgens te vijf uur werd ik door het kanon uit mijnen slaap gewekt [1]. Ik ging er over nadenken, of het aan de Chinezen al dan niet zou vrij staan om zich op deze wijze te gedragen, omdat er geen weg was, waar langs de Europeanen hunne soldaten in het binnenland konden doen marcheren, om met geweld een einde te maken aan de buitensporigheden der zamengezworenen? — en ik kwam tot het besluit dat dit de ware reden was, waarom de Compagnie zich stil had gehouden, daar zij anders sints lang die Chinezen zoude verdelgd hebben. Intusschen begon de Heer CRAWFURD in dien tijd een' weg naar de binnenlanden aan te leggen; daar er evenwel weinig veroordeelden te Singapore waren, ging het werk slechts langzaam vooruit."

II.

Hooren wij nu iemand anders spreken. Het is JAMES BROOKE, Radja van Serawak. Een uittreksel uit zijn Journaal, waarin ons het volgende wordt medegedeeld, geeft ons de Engelsche kapitein ter zee H. KEPPEL, in

[1] Blijkbaar ziet dit terug op den nacht na 's auteurs gesprek met den Heer CRAWFURD. De Engelsche vertaler heeft hier "while musing on this subject I was suddenly startled by the firing of the morning gun." Maar ABDALLAH zal zijne eigene meditatiën toch niet تيدر genaamd hebben, terwijl wij het, bij ons, *per euphemismum*, anders om doen.

zijn: "A visit to the Indian Archipelago, in H. M. ship Maeander," in het begin van dit jaar te Londen uitgegeven.

"Ik bleef slechts drie volle dagen te Serawak (zoo zegt Sir JAMES) en in "dien tijd had ik op nieuw onderzoek te doen naar de verrigtingen der ge- "heime genootschappen onder de Chinezen. Toen ik eene maand vroeger "daar was, had ik de voornaamsten van dat volk bijeengeroepen; ik had "hun gezegd, dat ik bekend was met hunne pogingen om een Hoeí of Foeí "op te rigten en hen voor de gevolgen gewaarschuwd. Het Gouvernement "van Singapore, dat volgens de Engelsche wetten bestuurde, kon niets "tegen die genootschappen beginnen, zoo had ik hun gezegd; maar zij zou- "den ondervinden dat het te Serawak anders gesteld was: want het regt "heeft hier spoediger zijn' loop en ziet minder op de vormen.

"Dit zeide ik en nog veel meer. Laat ze oppassen, zoo eindigde ik, en "bij tijds uitscheiden; want ik zou bewijzen tegen hen verzamelen en geen "oogenblik dralen met het straffen van zulk eene groote misdaad als deze, "om een geheim genootschap op te rigten, ten einde het bestuur schrik "in te boezemen en eigen landslieden vrees aan te jagen.

"Bij mijne terugkeer bevond ik dat de waarschuwing, die ik hun zoo "openlijk gegeven had, niets had te weeg gebragt; en dat eenige weinige "personen, *allen van Singapore*, bezig waren met leden te werven en de "Chinezen van Sambas [1] door geweld of overtuiging dwongen om tot de "vereeniging toe te treden. Er was een afgezant van een Hoeí, te Singa- "pore, overgekomen; twee of drie aanzienlijke lieden waren voor de zaak "werkzaam en verscheidene van de meer behoeftige klasse waren ijverige "agenten en zendelingen. Dit werd mij al spoedig *in het particulier* zoo "opgegeven door eene menigte Chinezen, eenige van Sambas, andere van "Malaka en uit de bovenlanden en ook door sommige die te Koetjing (Se- "rawak) woonden.

"Deze verklaring werd bij verschillende personen afgelegd en door lieden "die elkaar zelfs niet eens kenden en die geen doel konden hebben met "het doen van dergelijke opgaven. Er kon geen vermoeden van heimelijke

---

[1] Namelijk die van de Kong-si Santikioe en woonachtig te Pamangkat, die voor de Kong-si Taï-kong naar Serawak waren gevlugt.

"verstandhouding bestaan; de verklaring was duidelijk, overeenstemmend en "beslissend ten opzigte van de geheele zaak in het algemeen en de schuld "van enkele personen in het bijzonder, en toch kon men geenen der ge-"tuigen bewegen om in het openbaar te spreken; zij beweerden allen dat "zij het met hun leven zouden boeten en ik geen magt zoude hebben om "hen te beschermen. Te Serawak, te Singapore, in China, overal waar het "Hoeí zijne vertakkingen had, zouden zij ter dood gebragt worden. Aan "het stelsel van vreesaanjaging, hoe dan ook ingerigt, ontbrak niets, en "de eenige keus die mij bleef, was om toe te laten dat het genootschap "toenam en bloeide, zoo als te Singapore, en langzamerhand alle verrig-"tingen van een bestuur op zich nam, of om het dadelijk den nekslag te "geven en de leden de overtuiging te doen krijgen dat zij zelve niet veilig "waren terwijl zij tegen anderen werkten.

"Ik aarzelde niet lang. Ik besloot mij van een geheim genootschap te "ontslaan, dat het bestuur zou omverwerpen, de bronnen der zedelijkheid "bederven en de maatschappij op hare grondslagen doen waggelen; ten "koste zelfs van de vormen van het regt. Was het aan de vereeniging ver-"gund te bestaan, dan zou het met het regt in het land gedaan geweest "zijn. Hen in eene openlijke teregtzitting van hunne schuld te over-"tuigen, was onmogelijk en zoude tot niets anders geleid hebben, dan tot "de aanwijzing dat er eene onwettige vereeniging bestond; aan het be-"staan dier vereeniging zoude geen einde gemaakt zijn, evenmin als de "veroordeeling van een of twee harer leden om eene misdaad, de ande-"ren zoude afschrikken van het bedrijven eener dergelijke, als staande onder "eenen eed en door een verkeerd pligtbesef geleid. Het bestaan van dit "geheim genootschap was in strijd met de bediening van het regt, en "daarom besloot ik de loerende draak nog voor de geboorte den kop te "verpletteren. Ik deed twee werkzame agenten opvatten en dagvaardde "ongeveer een dozijn anderen, met KAJOEN, den afgevaardigde uit Singa-"pore, aan het hoofd. De raadzaal was den volgenden morgen opgevuld met "Chinezen en Maleijers. De datoe's en overheidspersonen waren tegenwoor-"dig, en allen werden zij het na eenige beraadslaging met mij eens, terwijl "de meerderheid zelfs nog veel verder wenschte te gaan. Het eerst traden voor "KAJOEN, ATJIN (iemand van Singapore) en een ander aanzienlijk winkelier.

"Ik sprak hen op de volgende wijze toe:

" " Ik heb het volk bij elkaar geroepen met het oog op het Hoeí, dat "de Chinezen in dit land bezig zijn op te rigten. Wij weten allen wat dit "Hoeí is. Laten wij eenmaal toe dat het in ons midden oprijst, dan "zullen wij tweederlei bestuur te Serawak hebben, het eene openlijk regt "sprekende en vonnis vellende in deze vergaderzaal, het andere in het donker "werkende en straffen uitdeelende in het geheim. Dit kan niet worden toe-"gestaan, en beter ware het tot den laatsten Chinees uit dit gewest te ver-"wijderen, dan toe te laten dat zij een geheim genootschap oprigten, waar-"voor niemand veilig zijn zou. In Singapore bestaat het Hoeí; maar het "bestuur te Singapore weet niet hoe het met zulke genootschappen moet "handelen.

" "In Serawak is het bestuur krachtig en kunnen deze Hoeí's niet geduld "worden. Ik heb de Chinezen vooruit gewaarschuwd, dat zij zich niet zouden "ophouden met zulk een genootschap in het aanzijn te roepen; ik heb hun "gezegd, dat er groote onaangenaamheden uit zouden voortvloeijen en dat "zij die zich schuldig gemaakt hadden aan deelgenootschap in deze ver-"eeniging, zouden worden gestraft, en, zoo noodig, tot een afschrikkend "voorbeeld voor anderen, zouden worden ter dood gebragt. Maar zij hebben "geen ooren gehad voor den raad dien ik hun toen heb gegeven. Zij "zullen nu zien, dat ik altijd een man van mijn woord ben, en dit hof zal, "ter wille van alle ingezetenen van dit gewest, zijn volle gezag uitoefenen "om een zeer groot kwaad te onderdrukken. In naam dezer raadsvergade-"ring doe ik de Chinezen, die in deze zaak betrokken zijn, weten, dat "wanneer de straf, die hun thans wordt opgelegd, niet voldoende zijn mogt, "zij, bij eene volgende gelegenheid, allen zullen worden ter dood gebragt. KA-"JOEN! gij zijt het opperhoofd van dit Hoeí; gij zijt van Singapore geko-"men als een afgevaardigde van de eedgenooten om hunne wetten te Sera-"wak over te planten! Gij meent dat gij veilig zijt, daar gij uwe landslie-"den kunt bevreesd maken, zoodat zij niet voor durven treden om tegen u "te getuigen; maar gij zijt niet veilig! en daar gij hier in het donker tegen "het bestuur werkt, zal dit bestuur in het donker werken tegen u! Gelijk "gij anderen in het geheim slaat, zoo zal dit hof u in het geheim slaan! "Als de hoofdpersoon verdient uwe misdaad de doodstraf: daarom, houd u

"bereid! — Dat men hem op het fort brenge en bewake tot de raad zijn "eindvonnis uitspreekt." "

"De beide anderen werden ieder beboet met honderd dollars, om, bij "herhaalde overtreding, ter dood gebragt te worden. ASSAN, de smid, moest "er twee dozijn betalen en werd in de gevangenis gezet. De rest kwam met "eene waarschuwing vrij. KAJOEN's straf werd later veranderd in eeuwig- "durende ballingschap en eene boete van honderd dollars.

"Ik geloof dat de straf aan de meerderheid der Chinezen zeer welgeval- "lig was en dat zij regtvaardig heeten mag, schoon willekeurig en tegen de "vormen.

"Wij zijn in deze wereld dikwijls verpligt om tusschen twee kwaden te "kiezen, en ik geloof dat ik in dit geval het geringste gekozen heb. Een "geheim genootschap, dat met krachtigen arm werkt en waarvan de leden "door plegtige eeden verbonden zijn kan slechts onder een gebrekkig bestuur "ontstaan. Hier hebben zij geen grieven en enkele slechtgezinden voeren "dat stelsel in om magt en aanzien te krijgen. Zij dwingen langzamerhand "gansche scharen door geweld of vrees om zich met hen te vereenigen; zij "worden een geheim bestuur; hunne uitspraken zijn uitspraken der duis- "ternis; het is een schrikbewind, een uitspruitsel der hel. Ik ben verheugd "dat ik het nog in de geboorte gesmoord heb, en heb ik eenige onregt- "vaardigheid gedaan, dan was het om een voortdurend stelsel van onregt "tegen te gaan en om een groot kwaad te verhoeden. Singapore is een "waarschuwend voorbeeld voor Serawak!"

Delft, Julij 1853.

J. P. GZ.

